

Alphen aan den Rijn

Een 'onbekende' Indische buurt

DOOR HENK JAN HABERMEHL

Eén duidelijk Indisch gezin en één Alphenaar die uit Indië terugkeerde met een Indische bruid. Dat waren in de jaren vijftig de sporen van het Nederlandse koloniale verleden in Alphen aan den Rijn. In de jaren zestig kwam er echter een grote groep Molukkers naar Alphen aan den Rijn. Zij kwamen te wonen in de Bomenbuurt, tussen de Dennenlaan en de Wilgenlaan. Deze buurt ligt in het noorden van Alphen en kreeg een eigen kerkgebouw en buurthuis. Zoals bij de meeste Molukse wijken was, en is, de gemeenschap ook in Alphen heel hecht. In 2016 is het 50-jarig bestaan van de Molukse gemeenschap in Alphen groots gevierd.

Vanwege deze relatief magere connectie met de Nederlandse koloniën, zijn in de gemeente Alphen slechts enkele Indische vernoemingen te vinden. Onder de bewoners van Alphen aan den Rijn is het begrip 'Indische buurt' dan ook onbekend. Met betrekking tot de naamgeving van de straten blijkt dat in de verslagen van de Commissie voor de Straatnaamgeving nooit inhoudelijk op straatnamen wordt ingegaan. Soms staat er iets over de lengte of de klank van een naam, maar deze verslagen gaan vooral over aan- en aftredende leden. Ook in de gemeenteraadsverslagen worden alle straatnaamzaken zonder hoofdelijke stemming afgedaan. In de raad is nooit een discussie gevoerd over de morele aspecten van deze straatnamen.¹

Indische straatnamen

In de jaren dertig werd het gebied rond het Burgemeester Visserpark (vlakbij het centrum van Alphen) tussen de Van Velzenstraat en de Zuider-Nassastraat bebouwd. De Van Velzenstraat werd in 1935 gerealiseerd. Middenstandswoningen kwamen hier veelal in blokken van twee, drie en soms vier stuks tot stand. De Zuider-Nassastraat bestond uit woningen voor arbeiders van de scheepswerf van Boot of van Het Tegelhuis aan de Wilhelminalaan. In 1936 werden de namen

vastgesteld voor vier straten in het tussenliggende gebied: de Borneostraat, Celebesstraat, Javastraat en Sumatrastraat, ofwel de Grote Soenda-eilanden. De Sumatrastraat werd pas na de Tweede Wereldoorlog gerealiseerd. De hier gebouwde huizen betroffen de betere middenstandswoningen.²

De huizen werden bewoond door onder andere beambten, leraren en employés van uitgeverij en drukkerij Samsom. Een echte witte-boorden-buurt, zij het dat in de Javastraat naast de Openbare School een (volks) badhuis voor stortbaden gebouwd werd, gericht op de arbeiderswijk Het Rode Dorp. In 1951 kwam ook de Surinamestraat tot stand en in 1954 kwam daar de Ambonstraat bij. Deze straat had aan de ene kant een complex met portiekflats voor verhuur en aan de andere kant koopflats, veelal bewoond door gepensioneerden. Daarnaast werd hier de nieuwe Nijverheidsschool voor meisjes gebouwd en kwam de Gereformeerde Salvatorikerkerk tot stand.

In de raadsbesluiten is niet vermeld waarom voor

Oost-Indische buurt

6 straatnamen

- **Oudste:** Borneostraat, Celebesstraat, Javastraat en Sumatrastraat (26 oktober 1936).
- **Nieuwste:** Ambonstraat (16 september 1954).

West-Indische buurt

4 straatnamen

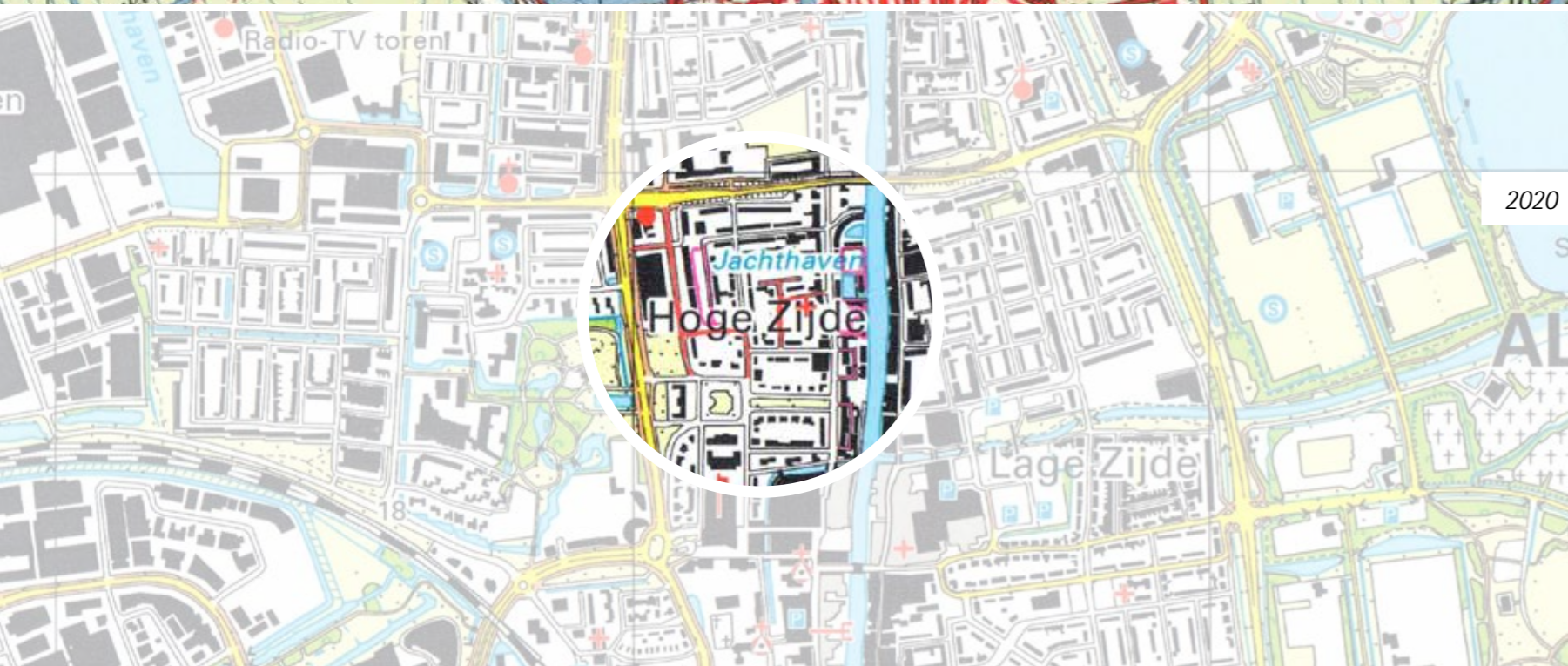
- **Oudste:** Arubastraat en Bonairestraat (25 oktober 1979).
- **Nieuwste:** Sint Maartenstraat (24 februari 2000).
- **Vervallen:** Sabastraat (25 april 1991) is vervallen per 30 juni 1994.

1945

1960

2020

BRON: KADASTER, TOPOTUDREIS.